

กระทู้ถามที่ ๓๖๔ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง ปัญหาระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ด้วยปัจจุบันคดีความของประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีจำนวนมากและคดีค้างพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประชาชนใช้กระบวนการยุติธรรมในฐานะเป็นคู่ความ คู่กรณี ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศาลยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลทหาร สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ องค์การอัยการ เป็นต้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว ไม่มีคำตอบให้กับประชาชนว่าคู่กรณีจะดำเนินการให้แล้วเสร็จเมื่อใด ไม่มีความชัดเจน เกิดคดีค้างนาน สูญเสียทั้งเวลาและงบประมาณในการบริหารจัดการคดีความ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและปัญหาทางสังคม เช่น ประชาชนในฐานะคู่ความสูญเสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีโดยไม่มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน เกิดความวิตกกังวล เสียสุขภาพจิต เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมจึงควรมีกรอบระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน รวมถึงกระบวนการติดตามและตรวจสอบเพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ จึงขอเรียนถามว่า รัฐบาลมีแนวทางร่างกฎหมายกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมมาบังคับใช้หรือไม่ เมื่อใด จะเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้อตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สฤษณ์พงษ์ เกี้ยวข้อง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

จังหวัดกระบี่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๓๖๔ ร.

ของ นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกระบี่ พรรคภูมิใจไทย
เรื่อง ปัญหาระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง ปัญหา
ระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องตามที่ได้รับรายงานจาก
กระทรวงยุติธรรม ดังนี้

คำตอบ

การดำเนินการเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม รัฐบาลได้ให้
ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ในรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๗ ประกอบมาตรา ๒๕๘ ง (๑) ที่บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศ
ด้านกระบวนการยุติธรรมซึ่งต้องให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม
ที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า นอกจากนี้ ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยที่จะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย
มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
ยังได้กำหนดแนวทางไว้ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
ในประเด็นว่ากฎหมายต้องมีความชัดเจน มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ เท่าที่จำเป็น
โดยภาครัฐต้องจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง และมีการบังคับใช้กฎหมาย
อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ
ด้านกระบวนการยุติธรรม ในฐานะที่มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอน
การดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ขึ้น
ซึ่งจะมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
โดยประเด็นการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมปรากฏอยู่ในแผนการปฏิรูป
ด้านกระบวนการยุติธรรม กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอน
การดำเนินงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอน
ของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า สร้างระบบการตรวจสอบ
ติดตามและแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการให้ประชาชนทราบ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ
ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบให้ประชาชนตรวจสอบและหรือแจ้งความคืบหน้า
ให้ประชาชนทราบ จึงได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม
พ.ศ. เพื่อให้เป็นกฎหมายกลางในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน
ในกระบวนการยุติธรรม ทำให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถคาดการณ์และตรวจสอบได้ว่าหน่วยงาน

ในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด อันจะยังให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

สำหรับการดำเนินการพัฒนาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ได้มีการเร่งดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่กำหนดในแผนขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (BIG ROCK) ในด้านกระบวนการยุติธรรม โดยร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในฐานะผู้เสนอร่างกฎหมาย และกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับ ซึ่งขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติฯ อยู่ในขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายในการรอบรรจุมารเข้าที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา จะมีการเร่งดำเนินการให้กฎหมายมีผลใช้บังคับโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากเสนอร่างกฎหมายตามขั้นตอนแล้ว คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานกิจกรรม Big Rock ยังได้จัดประชุมเพื่อติดตามความคืบหน้าและขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. อยู่เป็นประจำ และได้ประสานงานกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติฯ มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัติฯ มีผลใช้บังคับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่ในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติฯ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กรมพระธรรมนูญ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ศาล (ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ) องค์การอัยการ รวมถึงหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดกรอบระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตนตามแต่ลักษณะ สภาพหรือประเภทคดี รวมทั้งปริมาณงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ พร้อมทั้งให้ประกาศและเผยแพร่กำหนดระยะเวลาในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย แต่ทั้งนี้จะใช้กรอบระยะเวลาดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนวยความยุติธรรมหรือการดำเนินการโดยสุจริตของบุคคลใดไม่ได้ ไม่ว่าทางใด

๒. กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว และสามารถทราบหรือตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้

๓. กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดให้มีผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องร้องเรียนในกรณีที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้าในการดำเนินงาน

ในกระบวนการยุติธรรม และให้ผู้รับผิดชอบดังกล่าวมีหน้าที่ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน และแจ้งผลการตรวจสอบ รวมทั้งเหตุแห่งความล่าช้าไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับเรื่องร้องเรียนพร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง

๔. กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติระยะเวลาของการดำเนินงาน ในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละขั้นตอน วัดผลการดำเนินงานเทียบกับขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงาน ตามที่กำหนดไว้ในกรอบระยะเวลา พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนทราบทุกปี

๕. กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม ว่าเป็นขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าขั้นตอนและระยะเวลาดังกล่าวล่าช้า เกินสมควรให้มีมาตรการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานโดยเร็ว ซึ่งอย่างน้อยต้องดำเนินการทุกสามปี

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ทำให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถคาดการณ์ได้ว่า หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน เสร็จสิ้นเมื่อใด ซึ่งหากล่าช้าเกินสมควรย่อมสามารถติดตามและตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน ในกระบวนการยุติธรรมผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดในการเข้าถึงข้อมูลได้ โดยสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งการจัดให้มีผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องร้องเรียน ทำให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่าในกรณีที่ได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้าในการดำเนินงาน จะต้องร้องเรียนและตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานกับผู้ใด ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งต้องแจ้งผลการตรวจสอบไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และยังเป็นภาระเร่งรัดเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบหรือไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า หรือในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางวินัยได้ ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว จึงเป็นประโยชน์ให้ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับการพิจารณาเรื่องที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม